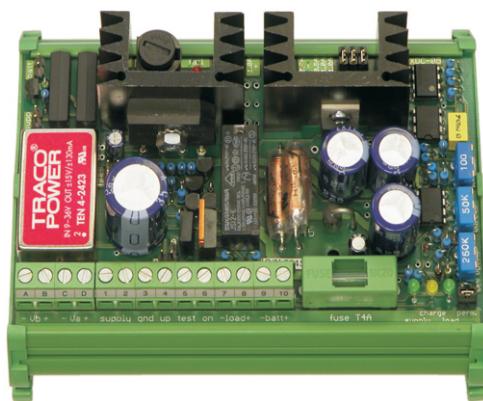
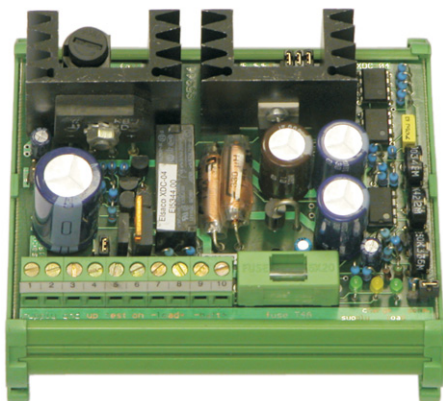

XDC-04/05 – bezvýpadkový napájecí zdroj a nabíječ pro olovené akumulátory 12V

Zdroj XDC-04/05 je určen pro napájení přístrojů zálohovaných oloveným akumulátorem 12 V s kapacitou 4 ÷ 30 Ah. Obsahuje nabíjecí automatiku a ochranné obvody, nabíjecí proud je nastavitelný v rozmezí 0,5 až 3 A. Regulaci nabíjení lze zvolit pro trvalý nebo cyklický provoz. Zdroj indikuje pokles napětí akumulátoru a při vybití akumulátoru automaticky odpojí zátěž.

Zdroj XDC-05 obsahuje navíc DC-DC měnič, který poskytuje galvanicky oddělené napětí ±12 V (24 V) a 2 relé se spínacím kontaktem. Výstupy doplňkových napětí jsou stabilizované a mohou být použity k napájení čidel nebo proudových smyček analogových obvodů, které vyžadují stabilizované napětí. Výstupy je možné použít buď jako symetrické ±12 V nebo 24 V.

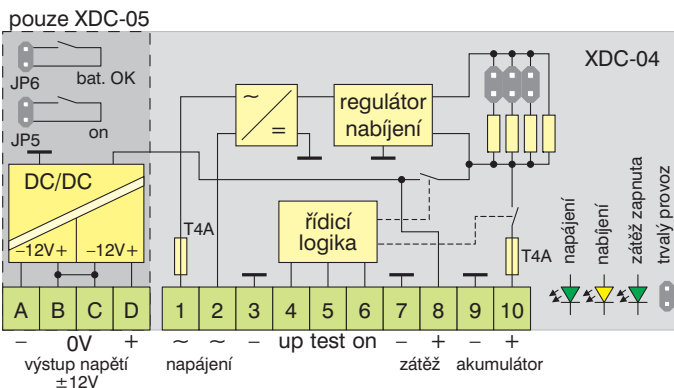
Relé umožňují dálkovou indikaci přítomnosti nabíjecího napětí a dostatečného napětí akumulátoru. Kontakt bat.OK je sepnut, pokud má napětí akumulátoru dostatečné napětí, kontakt ON je sepnut, pokud je dostatečné vstupní napětí pro nabíjení.

Základní popis

XDC-04/05 je určen pro přístroje s napájením 12 V a odběrem nepřevyšujícím 3 A. Je vhodný pro použití v aplikacích s přerušovaným provozem (zařízení je napájeno z akumulátoru, nabíjení je

Typ	Obj. číslo	Modifikace
XDC-04	EI5344.00	samostatná deska XDC-04
	EI5344.07	deska na šířku v držáku F1-100 pro montáž na panel
	EI5344.08	deska na šířku v držáku F2-100 pro montáž na lištu DIN
XDC-05	EI5345.00	samostatná deska XDC-05
	EI5345.07	deska v držáku F1-120 pro montáž na panel
	EI5345.08	deska v držáku F2-120 pro montáž na lištu DIN
XAC-01	EI5335.01	transformátor 230 V / 18 V~ / 3,5 A pro montáž na panel
	EI5335.02	transformátor 230 V / 18 V~ / 3,5 A s přičytkou na lištu DIN

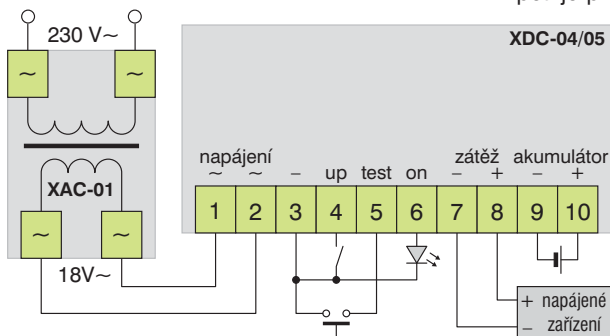

Obr. 1: Blokové schéma XDC-04/05

občasné) nebo s trvalým provozem (napájení pro nabíjení je trvalé, akumulátor pouze překrývá krátkodobé výpadky a kolísání). Modul je také možno s výhodou použít pro procesorová zařízení v aplikacích s nízkou kvalitou napájecí sítě, kdy časté a opakované poklesy a výpadky napětí způsobují resetování přístrojů, řídicích systémů ap. Jako zdroj nabíjecího napětí se používá externí transformátor.

Modul obsahuje usměrňovač, automatiku nabíjení akumulátoru, odpojovač, komparátory napětí a řídicí logiku (viz blokové schéma na obr. 1). Vstupní napětí je usměrněno a je přivedeno na spínaný regulátor nabíjení. Ten zajišťuje udržování nastaveného nabíjecího proudu a napětí. Velikost nabíjecího proudu se nastavuje pomocí propojek po krocích 0,5 A. Obvod ochrany zajišťuje vypnutí připojených zařízení při poklesu napětí akumulátoru pod minimální mez a zabrání tak úplnému vybití, které nevratně snižuje kapacitu akumulátoru.

Přerušovaný nebo trvalý provoz nabíječky se volí propojkou. Vstup UP zvedne výstupní napětí v

Obr. 2: Typické zapojení XDC-04/05

režimu trvalého dobíjení na hodnotu přerušovaného provozu, což umožňuje krátkodobě zrychlit nabíjení. Vstup TEST umožňuje vypnout nabíječku a prověřit tak činnost zařízení pouze z akumulátoru. Výstup ON je aktivován, pokud přivedené napájecí napětí nabíječky má dostatečnou velikost a umožňuje indikovat provoz ze sítě.

Elektronika regulátoru a řídicích obvodů je osazena obvody CMOS, vlastní spotřeba při provozu pouze z akumulátoru je zanedbatelná.

Zapojení a konfigurace

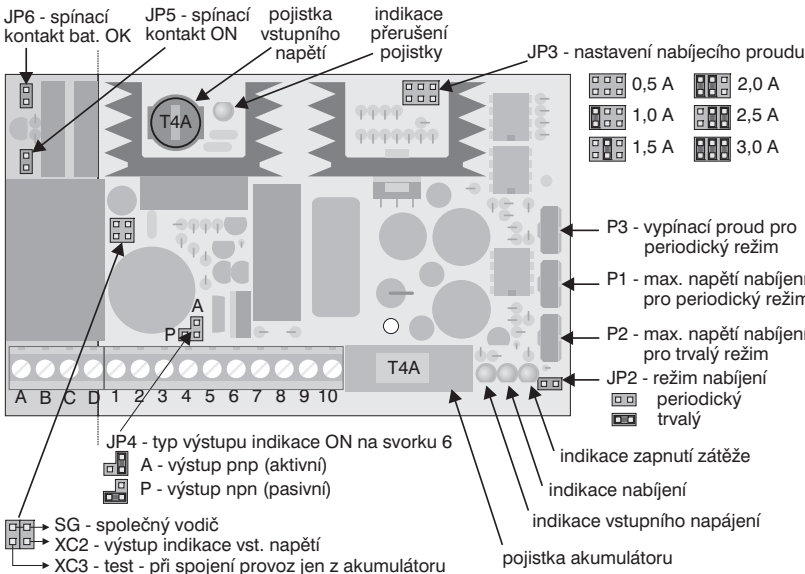
Pro připojení vnějších obvodů je na desce 10 šroubovacích svorek s popisem dle tabulky:

č.sv.	ozn.	význam
1,2	~	vstupní napětí pro nabíjení
3	-	společný vodič (SG)
4	UP	při spojení s SG dojde ke zvýšení nabíjecího napětí na hodnotu pro přerušovaný provoz
5	TEST	při spojení s SG se odpojí regulátor nabíjení (zkouška provozu pouze z akumulátoru)
6	ON	výstup pro indikaci dostatečného vstupního napětí pro nabíjení
7	-	společný vodič pro zátěž (SG)
8	+	výstup napětí pro zátěž
9	-	záporný pól akumulátoru (SG)
10	+	kladný pól akumulátoru

Typické zapojení zdroje uvádí obr. 2. Napájecí napětí je přivedeno na svorky 1 a 2, akumulátor je připojen ke svorkám 9 a 10 a napájené zařízení je připojeno na svorky 7 a 8. Svorky 3, 7 a 9 jsou na desce propojeny.

Režim trvalého dobíjení

V režimu trvalého dobíjení je napájecí napětí pro nabíjení připojeno trvale a akumulátor je neustále udržován v nabitěm stavu. Na desce je spojena propojka JP2. V tomto režimu regulátor nabíjení udržuje na akumulátoru napětí 13,5 V. Po výpadku vstupního napětí je připojené zařízení napájeno z

Obr. 3: Umístění konfiguračních prvků na desce

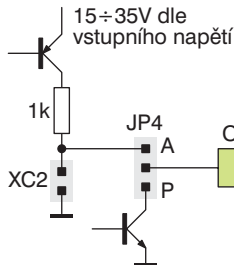
akumulátoru a po opětovném přivedení vstupního napětí okamžitě pokračuje proces nabíjení. Pokud je potřeba proces nabíjení urychlit (např. po déletrvajícím výpadku) je možné spojením svorky 4 (UP) se svorkou 3 (SG) dočasně zvýšit nabíjecí napětí na 14,5 V – akumulátor tak dříve dosáhne stavu úplného nabití. Nejpozději po dosažení stavu úplného nabití je nutno vstup 4 (UP) rozpojit, jinak dochází v akumulátoru ke zvýšené tvorbě plynu. Především těsné akumulátory s gelovým elektrolytem nejsou schopné tento stav dlouhodobě snášet – může dojít i k destrukci obalu.

Režim periodického dobíjení

Tento režim je charakterizován periodickým nabíjením a následným provozem zařízení pouze z akumulátoru. Pro tento režim je propojka JP2 rozpojena. Akumulátor je nabíjen na napětí 14,5 V a pokud nabíjecí proud klesne pod cca 120 mA (v závislosti na nastaveném max. nabíjecím proudu) je nabíjení automaticky ukončeno i když je vstupní napětí stále přivedeno. Další cyklus nabíjení začíná až po vybití akumulátoru (pokles napětí akumulátoru pod 12 V). Pro správnou detekci ukončení nabíjení nesmí být v době nabíjení připojena zátěž (jinak není možné detekovat pokles nabíjecího proudu).

vým úbytkem napětí v sepnutém stavu.

Výstup indikace napájecího napětí

Na svorku 6 je vyvedena indikace přítomnosti napájecího napětí pro nabíjení (viz obrázek vlevo). Propojkou JP4 je možné volit typ výstupu. Zapojením JP4 do polohy A je výstup aktivní (PNP), je-li napětí pro nabíjení dostatečné,

je na svorku 6 sepnuto usměrněné vstupní napětí (15 ÷ 35 V dle vst. napětí) přes odpor 1 kΩ. Zapojením propojky JP4 do polohy P je výstup pasivní (NPN), je-li vstupní napětí dostatečné, je svorka 6 sepnuta na společný vodič. Výstup indikace na konektoru XC2 je bez ohledu na polohu propojky JP4 vždy aktivní (PNP).

Nastavení nabíjecího proudu

Velikost nabíjecího proudu se nastavuje na propojovacím poli JP3. Velikost proudu je nutno volit podle použitého akumulátoru – obvykle číselně 1/10 kapacity. Při provozu bude reálná hodnota nabíjecího proudu nižší o odběr připojeného zařízení.

Ochrana akumulátoru

Při vybití akumulátoru klesá napětí na jeho svorkách. Při poklesu napětí pod 10,1 V je zátěž od akumulátoru odpojena. Tak se zabraňuje úplnému vybití, které trvale snižuje kapacitu akumulátoru. Zátěž je opět připojena při zahájení nabíjecího procesu a zvýšení napětí na akumulátoru na 11,7 V. Spínání zajišťuje výkonový polem řízený tranzistor s prakticky nulovým

Nastavení nabíjecího napětí

Nabíjecí napětí jsou od výrobce nastaveny. Pokud je potřeba tyto hodnoty změnit, je nutné použít následující postup:

- místo akumulátoru připojit odpor cca 1k,
- přivést dostatečné vstupní napětí,
- rozpojením JP2 nastavit periodický režim,
- trimrem P1 nastavit velikost nabíjecího napětí v periodickém režimu (standardně 14,5 V),
- spojením JP2 nastavit trvalý režim, přičemž svorka 4 (UP) nesmí být zapojena,
- trimrem P2 nastavit velikost nabíjecího napětí v trvalém režimu (stand. 13,5 V).

Zásadně není vhodné nastavovat větší napětí, než doporučuje výrobce akumulátoru pro odpovídající režim, překročením napětí může dojít k trvalému poškození akumulátoru!

Technické údaje

XDC-04/05

Vstupní napětí pro nabíjení akumulátoru	16 ÷ 20 V AC
Maximální odebíraný proud	3 A
Nabíjecí proud – nastavitelný	0,5 ÷ 3 A
Vypínací proud nabíjení v periodickém režimu (3A nabíjecí proud)	120 mA
Doporučená kapacita akumulátoru	4 ÷ 30 Ah
Napětí pro omezení nabíjení	
trvalý režim	13,5 V
periodický režim	14,5 V

Napětí pro obnovu nabíjení v periodickém režimu	12 V
Napětí akumulátoru	
pro odpojení	10,1V
pro opětovné připojení	11,7 V
Maximální odběr připojených zařízení	
trvalý	2,5 A
krátkodobý	4 A
Rozměry bez držáku:	
XDC-04	100 × 72,5 mm
XDC-05	120 × 72,5 mm
Rozsah pracovních teplot	-10 ÷ 50 °C

XDC-05

Výstup doplňkových napětí	± 12 V / 5 %
Maximální odebíraný proud	2 × 165 mA
Izolační napětí galvanicky odděleného výstupu proti SG	1000 V AC / 1 min
Spínací kontakty relé	24 V / 100 mA
Napětí akumulátoru pro rozpojení „bat. OK“	10,5 V

XAC-01

Provedení dle ČSN EN 60742	
Vstupní napětí	230 V / 50 Hz
Kategorie přepětí	2
Výstupní napětí	18 V AC / 3,5 A
Ochrana proti zkratu výstupu	tepelná vratná 125 °C
Maximální teplota okolí	70 °C

Vyrábí: ELSACO, Jaselská 177, 28000 Kolín, CZ
tel. +420 321 727753, fax +420 321 727759
e-mail: elsaco@elsaco.cz, www.elsaco.cz

08. 12. 2008